

Gospodarka odpadami w świetle nowych uwarunkowań prawnych – odpady budowlane

23 stycznia 2013r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach, wprowadzająca istotne zmiany w systemie gospodarki odpadami. Jednym z głównych powodów jej uchwalenia była konieczność implementacji dyrektywy 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008r. w sprawie odpadów do prawa polskiego. Stanowi ona transpozycję dyrektywy 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz. Urz. WE L 312 z 22.11.2008, str. 3), zwanej dyrektywą ramową. Ustawa reguluje obowiązki wytwórców odpadów, posiadaczy odpadów gospodarujących odpadami oraz sprzedawców odpadów i pośredników w obrocie odpadami oraz organów administracji publicznej w zakresie gospodarki odpadami.

Istotną zmianą w stosunku do obowiązujących przepisów jest wyłączenie spod przepisów ustawy gruntu, w tym niewydobytej zanieczyszczonej gleby i budynków trwale związanych z gruntem oraz nie zanieczyszczonej gleby i innych materiałów występujących w stanie naturalnym wydobytych w trakcie prac budowlanych, jeżeli jest pewne, że materiał ten zostanie wykorzystany do celów budowlanych w stanie naturalnym w miejscu, w którym został wydobyty. Ponadto w wprowadzanej ustawie pojawiły się definicje nowych pojęć jak: gospodarowanie odpadami, gospodarka odpadami, magazynowanie odpadów, odpady, odzysk; oleje odpadowe, PCB, posiadacz odpadów, pośrednik w obrocie odpadami, recykling, sprzedawca odpadów, stosowanie komunalnych osadów ściekowych, unieszkodliwianie odpadów, zapobieganie powstawaniu odpadów oraz zbieranie odpadów.

Zgodnie z zapisami nowej ustawy gospodarka odpadami powinna być prowadzona w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Zawiera zasady dokonywania klasyfikacji odpadów, kryteria uznawania przedmiotów lub substancji za produkty uboczne, kryteria i przypadki, w których odpady będą mogły utracić status odpadów. Tworzy ramy prawne dla działalności organów administracji publicznej, które, w zakresie swojej właściwości, będą obowiązane do wspierania ponownego użycia i przygotowania do ponownego użycia odpadów, w szczególności w planach gospodarki odpadami oraz działaniach legislacyjnych. Wprowadza tzw. „zasadę bliskości”, „zasadę zanieczyszczający płaci” oraz zasadę „rozszerzonej odpowiedzialności producenta”, zgodnie z którymi koszty gospodarowania odpadami są ponoszone przez pierwotnego wytwórcę odpadów oraz przez obecnego lub poprzedniego posiadacza odpadów.

Na szczególną uwagę zasługuje utrzymanie obowiązku selektywnego zbierania odpadów oraz wprowadzenie zasady prowadzenia działalności w zakresie transportu odpadów w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzi. Przewiduje, że odpady przetwarzane są wyłącznie w instalacjach lub urządzeniach, które mogą być eksploatowane tylko wówczas, gdy spełniają wymagania ochrony środowiska.

Zauważyć należy, że przedmiotowy akt prawny powielił obowiązek prowadzenia ewidencji odpadów, jak i podstawowe zasady jej prowadzenia z poprzednio obowiązujących

regulacji. Ponadto do nowej ustawy został wprowadzony dział dotyczący utworzenia i prowadzenia bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami, zwanej BDO.

Istotne zmiany podstawowych pojęć prawa dotyczących odpadów wprowadziła już ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897), wprowadzająca zmiany w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi. Ustawa ta zmieniła model gospodarki odpadami komunalnymi i ustanowiła nowe zasady finansowania, odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Dodane zostały wówczas definicje takich pojęć jak bioodpady, ponowne użycie czy przetwarzanie. Nowa ustawa o odpadach dodaje lub modyfikuje m.in. tak kluczowe definicje jak: odpady, gospodarowanie odpadami, gospodarka odpadami, magazynowanie odpadów, pośrednik w obrocie odpadami, sprzedawca odpadów czy zbieranie odpadów.

Ustawa wprowadziła do obiegu prawnego nowe pojęcia i definicje w zakresie gospodarki odpadami:

przygotowanie do ponownego użycia – rozumie się przez to odzysk polegający na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie, w ramach którego produkty lub części produktów, które wcześniej stały się odpadami, są przygotowywane do tego, aby mogły być ponownie wykorzystywane bez jakichkolwiek innych czynności wstępnego przetwarzania;

bioodpady – rozumie się przez to ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady spożywcze i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, zakładów zbiorowego żywienia, jednostek handlu detalicznego, a także porównywalne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność;

odpady zielone – rozumie się przez to odpady komunalne stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, a także z targowisk, z wyłączeniem odpadów z czyszczenia ulic i placów;

przetwarzanie – rozumie się przez to procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie; selektywne zbieranie – rozumie się przez to zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami;

Definicje, które uległy zmianie:

gospodarowanie odpadami

było :

rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów;

jest:

rozumie się przez to zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami;

odpady

było:

oznacza każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany;

jest:

rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany;

odzysk

było:

rozumie się przez to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy;

jest:

rozumie się przez to jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce;

recykling

było:

rozumie się przez to taki odzysk, który polega na powtórny przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii;

jest:

rozumie się przez to odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk;

unieszkodliwianie odpadów

było:

rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska;

jest:

rozumie się przez to proces nie będący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii;

zbieranie odpadów

było:

rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania,

jest:

rozumie się przez to gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nie prowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i nie powodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów, o którym mowa w pkt 5 lit. b.

magazynowanie odpadów

było:

rozumie się przez to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem,

jest:

rozumie się przez to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów;

Zgodnie z treścią art.2 przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) gazów i pyłów wprowadzanych do atmosfery;
- 2) gruntu w pierwotnym położeniu (w miejscu), w tym niewydobytej zanieczyszczonej gleby, i budynków trwale związanych z gruntem;
- 3) niezanieczyszczonej gleby i innych materiałów występujących w stanie naturalnym, wydobytych w trakcie robót budowlanych, pod warunkiem, że materiał ten zostanie wykorzystany do celów budowlanych w stanie naturalnym na terenie, na którym został wydobyty;
- 4) odpadów promieniotwórczych;
- 5) wycofanych z użytku materiałów wybuchowych;
- 6) biomasy w postaci:
 - a) odchodów podlegających przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem (WE) nr 1069/2009",
 - b) słomy,
 - c) innych, nie będących niebezpiecznymi, naturalnych substancji pochodzących z produkcji rolniczej lub leśnej
 - wykorzystywanej w rolnictwie, leśnictwie lub do produkcji energii z takiej biomasy za pomocą procesów lub metod, które nie są szkodliwe dla środowiska ani nie stanowią zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi;
- 7) osadów przemieszczanych w obrębie wód powierzchniowych w celu związanym z gospodarowaniem wodami lub drogami wodnymi, zarządzaniem wodami lub urządzeniami wodnymi lub ochroną przed powodzią bądź ograniczaniem skutków

powodzi i susz, rekultywacją, refulacją, pozyskiwaniem lub uzdatnianiem terenu, jeżeli osady te nie są niebezpieczne;

- 8) ścieków;
- 9) produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, w tym produktów przetworzonych, objętych rozporządzeniem (WE) nr 1069/2009, z wyjątkiem tych, które są odpadami przewidzianymi do składowania na składowisku odpadów albo do przekształcania termicznego lub do wykorzystania w zakładzie produkującym biogaz lub w kompostowni, zgodnie z tym rozporządzeniem;
- 10) zwłok zwierząt, które poniosły śmierć w inny sposób niż przez ubój, w tym zwierząt uśmierconych w celu wyeliminowania chorób epizootycznych, i które są unieszkodliwiane zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1069/2009;
- 11) mas ziemnych lub skalnych przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż, jeżeli koncesja na wydobywanie kopalin ze złóż lub plan ruchu zakładu górniczego zatwierdzony decyzją, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981), lub miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego określają warunki i sposób ich zagospodarowania.

Nowa ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach wprowadza wiele zmian w zasadach gospodarowania odpadami. Jedną z nich jest

- wprowadzenie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, polegającej na obowiązku zachowania ściśle określonej kolejności sposobu postępowania z odpadami od zapobiegania ich powstawaniu do unieszkodliwiania

Przepis brzmi:

Art. 17. Wprowadza się następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;
- 3) recykling;
- 4) inne procesy odzysku;
- 5) unieszkodliwianie.

Art. 18. 1. Każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia.

2. Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi.

3. Odzysk, o którym mowa w ust. 2, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do ponownego użycia lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych - poddaniu innym procesom odzysku.

4. Przez recykling rozumie się także recykling organiczny polegający na obróbce tlenowej, w tym kompostowaniu, lub obróbce beztlenowej odpadów, które ulegają rozkładowi

biologicznemu w kontrolowanych warunkach przy wykorzystaniu mikroorganizmów, w wyniku której powstaje materia organiczna lub metan; składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling organiczny.

5. Odpady, których poddanie odzyskowi nie było możliwe z przyczyn, o których mowa w ust. 3, posiadacz odpadów jest obowiązany unieszkodliwić.

6. Składowane powinny być wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn, o których mowa w ust. 3.

7. Unieszkodliwianiu poddaje się te odpady, z których uprzednio wysegregowano odpady nadające się do odzysku.

- czy obowiązek uzyskania wpisu do rejestru prowadzonego przez marszałka województwa.

Rejestr obowiązuje podmioty wprowadzające na rynek produkty, produkty w opakowaniach oraz gospodarujące odpadami. Jest publicznie dostępny (z wyłączeniem niektórych informacji), a także stanowi integralną część bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

Zgodnie z art. 50 wymienionej ustawy wpisowi podlegają:

- producenci, importerzy, dokonujący wewnątrz wspólnotowego nabycia, eksporterzy i dokonujący wewnątrz wspólnotowej dostawy opakowań, a także eksporterzy i dokonujący wewnątrz wspólnotowej dostawy produktów w opakowaniach,
- wprowadzający na terytorium kraju produkty w opakowaniach, opony, oleje smarowe,
- prowadzący odzysk lub recykling odpadów opakowaniowych i użytkowych,
- organizacje odzysku,
- dokonujący eksportu odpadów opakowaniowych lub użytkowych oraz wewnątrz wspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych lub użytkowych w celu poddania ich odzyskowi lub recyklingowi,
- wprowadzający na terytorium kraju pojazdy,
- prowadzący punkty zbierania pojazdów, stacje demontażu pojazdów oraz strzępiarki,
- wprowadzający na terytorium kraju sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz przedsiębiorcy dokonujący wewnątrz wspólnotowego nabycia tego sprzętu,
- zbierający zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- prowadzący zakłady przetwarzania, działalność w zakresie recyklingu oraz działalność w zakresie innym niż recykling procesów odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- wprowadzający baterie i akumulatory oraz prowadzący zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów,
- posiadacze odpadów, którzy prowadzą przetwarzanie odpadów i są zwolnieni z obowiązku uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
- transportujący odpady,
- sprzedawcy odpadów i pośrednicy w obrocie odpadami.

Marszałek województwa dokonuje wpisu do rejestru na wniosek w/w podmiotów. Wniosek należy złożyć do marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu. Bez uzyskania wpisu do rejestru podmioty te nie mogą prowadzić swojej działalności.

Marszałek województwa prowadzi również rejestr podmiotów, dla których wpisy dokonuje z urzędu. Wpisowi do rejestru z urzędu podlegają:

- posiadacze odpadów, którzy uzyskali pozwolenie zintegrowane, pozwolenie na wytwarzanie odpadów, zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów,
- podmioty, które uzyskały decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami wydobywczymi lub zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- podmioty, które uzyskały koncesję na podziemne składowanie odpadów,
- podmioty, które uzyskały wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Wpis do rejestru z urzędu, w większości przypadków dokonuje marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce wykonywania działalności.

Wyjątkiem jest rejestr prowadzony dla podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej – w tym przypadku wpis dokonuje marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu.

Nowa ustawa o odpadach przewiduje również wyjątki, dla których wpis do rejestru nie jest wymagany, należą do nich:

- osoby fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie będące przedsiębiorcami wykorzystujące odpady na własne potrzeby,
- podmioty władające powierzchnią ziemi, na której są stosowane komunalne osady ściekowe w rolnictwie i uprawie roślin przeznaczonych do produkcji kompostu i nie przeznaczonych do produkcji pasz i do celów spożywczych, które są zwolnione z uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
- podmioty prowadzące działalność inną niż działalność gospodarcza w zakresie gospodarowania odpadami, które zbierają odpady opakowaniowe i odpady w postaci zużytych artykułów konsumpcyjnych, w tym zbieranie leków i opakowań po lekach przez apteki, przyjmowanie zużytych artykułów konsumpcyjnych w sklepach, systemy zbierania odpadów w szkołach, placówkach oświatowo-wychowawczych, urzędach i instytucjach,
- transportujący wytworzone przez siebie odpady.

Rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami utworzony będzie najpóźniej do 3 lat od wejścia w życie nowej ustawy o odpadach, tj. do 31 stycznia 2015 r. Po utworzeniu rejestru, podmioty będą miały 6 miesięcy aby złożyć wniosek o wpis do tego rejestru.

Przedmiotowa ustawa przewiduje także nowe zasady sprawozdawczości – zamiast wielu sprawozdań obowiązywać będą tylko dwa.

Zamiast rocznego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, trzeba będzie sporządzać roczne sprawozdanie o wytworzonych odpadach i gospodarowaniu nimi. Zakres tego sprawozdania nie ulegnie dużej zmianie.

Do składania tego sprawozdania zobowiązani będą:

- wytwórcy odpadów którzy prowadzą ich ewidencję,
- prowadzący działalność polegającą na gospodarowaniu odpadami zobowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów (z wyłączeniem prowadzących odbieranie odpadów komunalnych), w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów,
- prowadzący działalność polegającą na wydobywaniu ze składowiska odpadów lub ze zwałowiska odpadów, na podstawie zgody na wydobywanie odpadów lub decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej.

Zasadniczym ułatwieniem dla przedsiębiorców ma być wprowadzenie drugiego sprawozdania: rocznego sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi. Sprawozdanie to ma zastąpić dotychczasowe sprawozdania składane marszałkowi województwa czy GIOŚ m.in. sprawozdanie o opłacie produktowej, sprawozdanie o masie wytworzonych, przywiezionych z zagranicy oraz wywiezionych za granicę opakowań, sprawozdania o pojazdach wycofanych z eksploatacji, sprawozdania o bateriach i akumulatorach oraz o zużytych bateriach i akumulatorach itd.

Do składania tego sprawozdania zobowiązani są:

- producenci, importerzy, dokonujący wewnątrz wspólnotowego nabycia, eksporterzy i dokonujący wewnątrz wspólnotowej dostawy opakowań jednostkowych, zbiorczych, transportowych,
- eksporterzy i dokonujący wewnątrz wspólnotowej dostawy produktów w opakowaniach,
- wprowadzający na terytorium kraju produkty w opakowaniach, opakowania (z tworzyw sztucznych, aluminium, papieru itp), oleje smarowe czy odpadowe oraz opony samochodowe,
- wprowadzający na terytorium kraju pojazdy samochodowe zaliczane do kategorii M1 (samochody do przewozu max. 9 osób) i N1 (samochody do przewozy ładunku o dopuszczalnej masie całkowitej 3,5 tony)
- wprowadzający na terytorium kraju sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- wprowadzający na terytorium kraju baterie i akumulatory (w tym również zamontowane w sprzęcie lub pojazdach).

W zależności od prowadzonej działalności sprawozdanie będzie się różnić co do zakresu składanych informacji.

Ustawodawca jeszcze nie określił wzorów nowych sprawozdań, dlatego za lata 2012 – 2014 obowiązywać będą dotychczas stosowane sprawozdania.

Odpowiedzialność

Ustawa określiła także zasady ponoszenia odpowiedzialności za przekazywanie odpadów i przenoszenia odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami.

Zgodnie z przyjętymi zapisami:

Art. 27. 1. Wytwórca odpadów jest obowiązany do gospodarowania wytworzonymi przez siebie odpadami.

2. Wytwórca odpadów lub inny posiadacz odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami wyłącznie podmiotom, które posiadają:

- 1) zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów, lub
- 2) koncesję na podziemne składowanie odpadów, pozwolenie zintegrowane, decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi, zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości - na podstawie odrębnych przepisów, lub
- 3) wpis do rejestru w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5
 - chyba że działalność taka nie wymaga uzyskania decyzji lub wpisu do rejestru.

3. Jeżeli wytwórca odpadów lub inny posiadacz odpadów przekazuje odpady następnemu posiadaczowi odpadów, który posiada decyzję wymienioną w ust. 2 pkt 1 lub 2 albo posiada wpis do rejestru w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5 lit. a, odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami, z chwilą ich przekazania, przechodzi na tego następnego posiadacza odpadów.

4. Posiadacza odpadów, który przekazał odpady transportującemu odpady, nie zwalnia się z odpowiedzialności za zbieranie lub przetwarzanie odpadów, do czasu przejęcia odpowiedzialności przez następnego posiadacza odpadów, który posiada decyzję wymienioną w ust. 2 pkt 1 lub 2 albo posiada wpis do rejestru w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5 lit. a.

5. Wytwórca zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych jest zwolniony z odpowiedzialności za zbieranie lub przetwarzanie tych odpadów, z chwilą dokonania unieszkodliwienia tych odpadów przez następnego posiadacza odpadów przez termiczne przekształcenie zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych w spalarni odpadów niebezpiecznych.

6. Potwierdzeniem przejścia odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami na następnego posiadacza odpadów w przypadku, o którym mowa w ust. 5, jest dokument potwierdzający unieszkodliwienie.

7. Sprzedawca odpadów oraz pośrednik w obrocie odpadami nie przejmują odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami, jeżeli nie są posiadaczami tych odpadów.

8. Osoba fizyczna i jednostka organizacyjna niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi tylko takie rodzaje odpadów, za pomocą takich metod odzysku, określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 10, i w takich ilościach, które mogą bezpiecznie wykorzystać na potrzeby własne.

9. Posiadacz odpadów może przekazywać osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej niebędącej przedsiębiorcami określone rodzaje odpadów, do wykorzystania na potrzeby własne za pomocą dopuszczalnych metod odzysku, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 10.

10. Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi listę rodzajów odpadów, które osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi na potrzeby własne, oraz dopuszczalne metody odzysku,
 - 2) może określić dla niektórych rodzajów odpadów, o których mowa w pkt 1, warunki magazynowania odpadów przeznaczonych do wykorzystania na potrzeby własne oraz dopuszczalne ilości, które te podmioty mogą przyjąć i magazynować w ciągu roku, lub sposób określenia tych ilości
- kierując się właściwościami odpadów oraz możliwościami ich bezpiecznego wykorzystania.

Art. 28. 1. W przypadku korzystania przez wytwórców odpadów ze wspólnego lokalu dopuszcza się przeniesienie odpowiedzialności za wytworzone odpady na rzecz jednego z nich lub na rzecz wynajmującego lokal, jeżeli podmiot ten zapewni postępowanie z przyjętymi odpadami w sposób zgodny z niniejszą ustawą.

2. Przeniesienie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, oznacza przeniesienie praw i obowiązków ciężących na wytwórcy odpadów i następuje pod warunkiem zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

Zezwolenia w świetle nowych przepisów

Prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku czy unieszkodliwiania odpadów wymaga uzyskania odpowiednich zezwoleń określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Nowa ustawa, podobnie jak poprzednia, przewiduje kilka wyjątków od tej zasady.

Z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbieranie czy przetwarzanie odpadów zwolnione są:

- podmioty prowadzące działalność inną niż działalność gospodarcza w zakresie gospodarowania odpadami, które zbierają odpady opakowaniowe i odpady w postaci zużytych artykułów konsumpcyjnych, w tym zbieranie leków i opakowań po lekach przez apteki, przyjmowanie zużytych artykułów konsumpcyjnych w sklepach, systemy zbierania odpadów w szkołach, placówkach oświatowo-wychowawczych, urzędach i instytucjach (nieprofesjonalna działalność w zakresie zbierania odpadów),
- osoby fizyczne i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami, które wykorzystują odpady na własne potrzeby,

- osoby władające powierzchnią ziemi, na której stosowane są komunalne osady ściekowe w rolnictwie i uprawie roślin przeznaczonych do produkcji kompostu i nie przeznaczonych do produkcji pasz i do celów spożywczych,
- podmioty które są zobowiązane do uzyskania pozwolenia zintegrowanego,
- posiadacze odpadów prowadzący działalność w zakresie unieszkodliwiania odpadów poprzez ich składowanie w składowiskach podziemnych, którzy zobowiązani są do uzyskania koncesji na prowadzenie takiej działalności,
- posiadacze odpadów zobowiązani do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi lub zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczymi,
- wytwórcy odpadów, którzy zbierają wytwarzane przez siebie odpady w miejscu ich wytwarzania,
- władający nieruchomością, zbierający odpady komunalne, wytwarzane na tej nieruchomości,
- wytwórcy odpadów innych niż niebezpieczne, którzy unieszkodliwiają je w miejscu ich wytworzenia zgodnie z określonymi przepisami,
- posiadacze odpadów którzy poddaje odpady odzyskowi zgodnie z określonymi przepisami.

Przepisy wymienione w dwóch ostatnich punktach, które mają określać rodzaje i ilości odpadów, jakie mogą być objęte zwolnieniem, wyda w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska.

Do czasu wydania tych przepisów, posiadacz odpadów jest nadal zobowiązany do uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

Decyzje na wytwarzanie odpadów w świetle ustawy z 2013

Istotną zmianą wprowadzoną ustawą z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach jest zmiana regulacji w zakresie obowiązku uzyskania odpowiednich decyzji w zakresie wytwarzania odpadów.

Z dniem wejścia w życie nowej ustawy o odpadach (23 stycznia 2013) wygasają:

- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami,
- informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.

Oznacza to, że zgodnie z obowiązującymi przepisami nie jest wymagane:

- złożenie „Informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami”,
- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,

- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami.

Pozwolenia na wytwarzanie odpadów, wydane na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują ważność na czas, na jaki zostały wydane.

W nowej ustawie o odpadach, zapisy dotyczące wymogów uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów zostały przeniesione do ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 180a, 181, 184).

Pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane do wytwarzania odpadów, tylko i wyłącznie w instalacjach:

- 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie – w przypadku odpadów niebezpiecznych, lub
- 2) o masie powyżej 5000 Mg rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne.

Produkt uboczny

Ustawa wprowadza także zupełnie nowe pojęcie produktu ubocznego. jest pojęciem zupełnie nowym, które nie występowało w dotychczasowej ustawie o odpadach. W nowej ustawie regulacje dotyczące produktu ubocznego wskazane są w art. 10 – 13.

Przedmiot lub substancja, powstające w wyniku procesu produkcyjnego, którego podstawowym celem nie jest ich produkcja, mogą być uznane za produkt uboczny, nie będący odpadem, jeżeli są łącznie spełnione następujące warunki:

1. dalsze wykorzystywanie przedmiotu lub substancji jest pewne;
2. przedmiot lub substancja mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez dalszego przetwarzania, innego niż normalna praktyka przemysłowa;
3. dany przedmiot lub substancja są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego;
4. dana substancja lub przedmiot spełniają wszystkie istotne wymagania, w tym prawne, w zakresie produktu, ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi, dla określonego wykorzystania tych substancji lub przedmiotów i wykorzystanie takie nie doprowadzi do ogólnych negatywnych oddziaływań na środowisko, życie lub zdrowie ludzi.

Minister właściwy do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, kierując się względami ochrony środowiska, życia lub zdrowia ludzi.

Wytwórca przedmiotu lub substancji, o których mowa wyżej, jest obowiązany do przedłożenia marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce ich wytwarzania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, które powinno zawierać:

- imię i nazwisko lub nazwę podmiotu oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
- numer identyfikacji podatkowej (NIP) i numer REGON, o ile posiada;

- miejsce wytwarzania przedmiotu lub substancji przewidzianych do uznania za produkt uboczny;
- wskazanie przedmiotu lub substancji przewidzianych do uznania za produkt uboczny oraz ich masy;
- opis procesu produkcyjnego, w którym powstaje przedmiot lub substancja, i procesu, w którym zostaną one wykorzystane.

Do zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny dołącza się dowody potwierdzające spełnienie ww. warunków oraz szczegółowych wymagań, o ile zostały określone. Dowodami mogą być w szczególności umowy potwierdzające wykorzystanie przedmiotu lub substancji do określonych celów lub wyniki badań potwierdzające właściwości przedmiotu lub substancji, wykonane przez laboratoria, o których mowa w art. 147a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (akredytowane laboratoria lub certyfikowane jednostki badawcze).

Uznanie przedmiotu lub substancji za produkt uboczny następuje, jeżeli marszałek województwa w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny nie wyrazi sprzeciwu, w drodze decyzji.

Zakazuje się łącznego magazynowania produktów ubocznych i odpadów, a także magazynowania produktów ubocznych w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów.

Przepis brzmi:

Art. 10. Przedmiot lub substancja, powstające w wyniku procesu produkcyjnego, którego podstawowym celem nie jest ich produkcja, mogą być uznane za produkt uboczny, nie będący odpadem, jeżeli są łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) dalsze wykorzystywanie przedmiotu lub substancji jest pewne;
- 2) przedmiot lub substancja mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez dalszego przetwarzania, innego niż normalna praktyka przemysłowa;
- 3) dany przedmiot lub substancja są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego;
- 4) dana substancja lub przedmiot spełniają wszystkie istotne wymagania, w tym prawne, w zakresie produktu, ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi, dla określonego wykorzystania tych substancji lub przedmiotów i wykorzystanie takie nie doprowadzi do ogólnych negatywnych oddziaływań na środowisko, życie lub zdrowie ludzi.

Art. 11. 1. Wytwórca przedmiotu lub substancji, o których mowa w art. 10, jest obowiązany do przedłożenia marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce ich wytwarzania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.

2. Zgłoszenie uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny zawiera:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę podmiotu oraz adres zamieszkania lub siedziby;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP) i numer REGON, o ile został nadany;
- 3) określenie miejsca wytwarzania przedmiotu lub substancji przewidzianych do uznania za produkt uboczny;

- 4) wskazanie przedmiotu lub substancji przewidzianych do uznania za produkt uboczny oraz ich masy;
- 5) opis procesu produkcyjnego, w którym powstaje przedmiot lub substancja, i procesu, w którym zostaną one wykorzystane.

3. Do zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny dołącza się dowody potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 10, oraz szczegółowych wymagań, o ile zostały określone. Dowodami mogą być w szczególności umowy potwierdzające wykorzystanie przedmiotu lub substancji do określonych celów lub potwierdzające właściwości przedmiotu lub substancji wyniki badań, wykonanych przez laboratoria, o których mowa w art. 147a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska.

4. Uznanie przedmiotu lub substancji za produkt uboczny następuje, jeżeli marszałek województwa w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny nie wyrazi sprzeciwu, w drodze decyzji.

5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się do materiałów paszowych określonych w przepisach Unii Europejskiej wydanych na podstawie art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 767/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz, zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylającego dyrektywę Rady 79/373/EWG, dyrektywę Komisji 80/511/EWG, dyrektywy Rady 82/471/EWG, 83/228/EWG, 93/74/EWG, 93/113/WE i 96/25/WE oraz decyzję Komisji 2004/217/WE (Dz. Urz. UE L 229 z 01.09.2009, str. 1, z późn. zm.).

6. Minister właściwy do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria dotyczące uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, kierując się względami ochrony środowiska, życia lub zdrowia ludzi.

Art. 12. 1. Marszałek województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska, w terminie do dnia 31 marca następnego roku, zbiorczą informację za dany rok o liczbie otrzymanych zgłoszeń uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, wyrażonych sprzeciwów oraz o przypadkach uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny oraz ich masie.

2. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzór zbiorczej informacji, o której mowa w ust. 1, kierując się potrzebą ujednoczenia zawartych w niej danych.

Art. 13. 1. Zakazuje się łącznego magazynowania produktów ubocznych i odpadów, a także magazynowania produktów ubocznych w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów.

2. Substancje lub przedmioty, które przestały spełniać warunki i wymagania, o których mowa w art. 10 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 6, są odpadami.

Utrata statusu odpadu

W nowej ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 21) fakt utraty przez odpad statusu odpadu został w porównaniu z dotychczasowymi zapisami uszczegółowiony.

Zgodnie z art. 14 określone rodzaje odpadów przestają być odpadami, jeżeli na skutek poddania ich odzyskowi, w tym recyklingowi, łącznie spełniają następujące warunki:

1. przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów,
2. istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji, lub popyt na nie,
3. dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu,
4. zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska,
5. spełniają wymagania określone w odpowiednich przepisach prawa Unii Europejskiej.
6. Przedmiot lub substancja, które przestały spełniać ww. warunki są odpadami.

Zakazane jest łączne magazynowanie odpadów i przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów, a także magazynowanie przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów.

Przepis brzmi:

Art. 14. 1. Określone rodzaje odpadów przestają być odpadami, jeżeli na skutek poddania ich odzyskowi, w tym recyklingowi, spełniają:

1) łącznie następujące warunki:

- a) przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów,
- b) istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji lub popyt na nie,
- c) dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu,
- d) zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska;

2) wymagania określone przez przepisy Unii Europejskiej.

2. Przedmiot lub substancja, które przestały spełniać warunki, o których mowa w ust. 1, są odpadami.

Art. 15. Zakazuje się łącznego magazynowania odpadów i przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów, a także magazynowania przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów.

Karta ewidencji odpadów niebezpiecznych

W związku z wprowadzeniem w nowej ustawie dwóch definicji: sprzedawca odpadów i pośrednik w obrocie odpadami, podmioty te zobowiązane są do prowadzenia ewidencji odpadów niebezpiecznych z zastosowaniem nowego rodzaju formularza - karty ewidencji odpadów niebezpiecznych – o którą została rozszerzona dotychczas obowiązująca ewidencja.

Art. 3, ust. 1 pkt. 20 mówi, że sprzedawca odpadów – to podmiot, który nabywa, a następnie zbywa odpady, we własnym imieniu, w tym również podmiot, który nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie.

Art. 3, ust. 1 pkt. 27 określa definicję pośrednika w obrocie odpadami – jest nim każdy, kto organizuje przetwarzanie odpadów w imieniu innych podmiotów, w tym również podmiot, który nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie.

Do czasu wydania nowego rozporządzenia ze wzorami dokumentów na potrzeby ewidencji odpadów, sprzedawca odpadów oraz pośrednik w obrocie odpadami, nie będący posiadaczami odpadów, nie prowadzą ewidencji odpadów niebezpiecznych.

Nowe procesy odzysku i unieszkodliwiania

Zgodnie z załącznikami do nowej ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach obowiązuje następujący podział procesów odzysku i unieszkodliwiania:

Procesy odzysku i recyklingu:

R1 - Wykorzystanie głównie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii

R2 - Odzysk/regeneracja rozpuszczalników

R3 - Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)

R4 - Recykling lub odzysk metali i związków metali

R5 - Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych

R6 - Regeneracja kwasów lub zasad

R7 - Odzysk składników stosowanych do redukcji zanieczyszczeń

R8 - Odzysk składników z katalizatorów

R9 - Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego użycia olejów

R10 - Obróbka na powierzchni ziemi przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska

R11 - Wykorzystywanie odpadów uzyskanych w wyniku któregośkolwiek z procesów wymienionych w pozycji R 1 – R 10

R12 - Wymiana odpadów w celu poddania ich któremu kolwiek z procesów wymienionych w pozycji R 1 – R 11

R13 - Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 – R 12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów)

Uwaga !!

Przepisy wspólnotowe nie przewidują procesów odzysku odpadów w procesie R14 i R15. Dotychczasowe procesy odzysku R14 i R15 stają się odpowiednio procesami odzysku R3, R5, R11 i R12.

Procesy unieszkodliwiania:

D1 - Składowanie w gruncie lub na powierzchni ziemi (np. składowiska itp.)

D2 - Przetwarzanie w glebie i ziemi (np. biodegradacja odpadów płynnych lub szlamów w glebie i ziemi itd.)

D3 - Głębokie zatłaczanie (np. zatłaczanie odpadów w postaci umożliwiającej pompowanie do odwiertów, wysadów solnych lub naturalnie powstających komór itd.)

D4 - Retencja powierzchniowa (np. umieszczanie odpadów ciekłych i szlamów w dołach, poletkach poletkach osadowych lub lagunach itd.)

D5 - Składowanie na składowiskach w sposób celowo zaprojektowany (np. umieszczanie w uszczelnionych oddzielnych komorach, przykrytych i izolowanych od siebie wzajemnie i od środowiska itd.)

D6 - Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz i oceanów

D7 - Odprowadzanie do mórz i oceanów, w tym lokowanie na dnie mórz

D8 - Obróbka biologiczna, nie wymieniona w innej pozycji niniejszego załącznika, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszanki, które są unieszkodliwiane za pomocą któregośkolwiek spośród procesów wymienionych w poz. D 1 – D 12

D9 - Obróbka fizyczno-chemiczna, nie wymieniona w innej pozycji niniejszego załącznika, w wyniku której powstają ostateczne związki lub mieszaniny unieszkodliwiane za pomocą któregośkolwiek spośród procesów wymienionych w pozycjach D 1 – D 12 (np. odparowanie, suszenie, kalcynacja itp.)

D10 - Przekształcanie termiczne na łądzie

D11 - Przekształcanie termiczne na morzu

D12 - Trwałe składowanie (np. umieszczanie pojemników w kopalniach itd.)

D13 - Sporządzanie mieszanki lub mieszanie przed poddaniem odpadów któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycjach D 1 – D 12

D14 - Przepakowywanie przed poddaniem, któremu kolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 - D13

D15 - Magazynowanie poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycjach D 1 – D 14 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów)

Kary

Nowa ustawa o odpadach wprowadza bardzo wysokie kary pieniężne dla przedsiębiorców za brak stosownych zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami. Od 23 stycznia 2013 roku zaczęła obowiązywać ustawa o odpadach z 14 grudnia 2012 roku zgodnie z którą przedsiębiorcy zbierający lub przetwarzający odpady za brak zezwolenia w tym zakresie zapłacą nawet do 1 miliona złotych kary. Tak wysokie sankcje obejmują również inne podmioty gospodarcze zajmujące się m.in. gospodarką komunalną, przetwarzaniem sprzętu elektrycznego i elektronicznego czy wprowadzaniem na rynek opakowań i produktów w opakowaniach.

Do najistotniejszych sankcji karnych przewidzianych ustawą należą kary za:

- zbieranie lub przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia lub gospodarowanie odpadami niezgodne z posiadany zezwoleniem,
 - zbieranie poza miejscem wytwarzania: komunalnych osadów ściekowych, przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych czy zakaźnych odpadów medycznych,
 - prowadzenie działalności w zakresie m.in. wprowadzania na terytorium kraju produktów w opakowaniach, opon, olejów smarowych, baterii i akumulatorów, recyklingu i odzysku odpadów opakowaniowych, przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz pojazdów wycofanych z eksploatacji bez uzyskania wymaganego wpisu do rejestru prowadzonego przez marszałka województwa,
 - zmianę klasyfikacji odpadów niebezpiecznych na odpady inne niż niebezpieczne poprzez ich rozcieńczanie lub mieszanie ze sobą lub z innymi odpadami, substancjami czy materiałami,
 - zrzut olejów odpadowych do wód, gleby lub ziemi,
- gdzie przewidziana jest sankcja w wysokości od 1 000 do 1 000 000 zł.

Niższą karę zapłacą transportujący odpady bez wymaganego zezwolenia na transport lub wpisu do rejestru. W takim przypadku wysokość kary wahać się będzie w granicach od 2 000 do 10 000 zł.

Kary w zakresie gospodarowania odpadami wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska właściwy ze względu na miejsce wytwarzania lub gospodarowania odpadami. Przy ustalaniu wysokości kary bierze on pod uwagę takie czynniki jak: rodzaj naruszenia, jego wpływ na życie i zdrowie ludzi oraz środowisko, okres trwania naruszenia, rozmiary prowadzonej działalności oraz skutki tych naruszeń i wielkość zagrożenia.

Zmianie uległa również wysokość kary za brak prowadzonej ewidencji odpadów i nie składanie wymaganych sprawozdań do właściwych organów. Za nie złożenie sprawozdania w terminie przedsiębiorcy zapłacą 500 zł kary. Dalsze uchylanie się od tego obowiązku grozi sankcjami karnymi od 2 000 do 8 500 zł wymierzonymi na każdy rok kalendarzowy. Kary za brak sprawozdań także wymierza wojewódzki inspektorat ochrony środowiska właściwy ze względu na:

- siedzibę lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy – w przypadku sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi,
- miejsce wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów – w przypadku sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu nimi.

Przepisy w zakresie sprawozdawczości określone w tej ustawie zaczną obowiązywać za dwa lata, jednak administracyjne kary pieniężne za brak sprawozdań wymienione w ustawie obowiązują już teraz.

Wybrane sankcje karne wg nowej ustawy o odpadach

Transport

Gdy podmiot zobowiązany do uzyskania zezwolenia na transport lub wpis do rejestru, transportuje odpady bez uzyskania zezwolenia na transport odpadów lub wpisu do rejestru podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 2000 do 10 000 zł.

Ewidencja

Gdy podmiot zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów, nie prowadzi ewidencji odpadów albo prowadzi tę ewidencję w sposób nieterminowy lub niezgodnie ze stanem rzeczywistym podlega karze grzywny lub aresztu.

Sprawozdawczość

Jeżeli podmiot zobowiązany do składania:

- sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami, oraz
- sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami, nie składa ww. sprawozdań, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości 500 zł.

W decyzji o wymierzeniu administracyjnej kary pieniężnej wojewódzki inspektor ochrony środowiska określa termin przekazania sprawozdania, nie krótszy niż 14 dni, chyba że podmiot złożył sprawozdanie przed dniem wydania decyzji.

W przypadku nie przekazania sprawozdania w terminie określonym w decyzji podmiot podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości 2 000 zł, która może być wymierzana wielokrotnie, z tym że łączna wysokość kar za dany rok kalendarzowy nie może przekroczyć 8 500 zł.

Wszystkie kary grzywny lub aresztu wymienione są w art. 171 – 193 nowej ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 21).

Administracyjna kara pieniężna w wysokości od 1 000 zł do 1 000 000 zł została określona w art. 194 nowej ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach – (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 21) i wymierzana będzie przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska m. in. za:

- zmianę klasyfikacji odpadów niebezpiecznych na odpady inne niż niebezpieczne, o której mowa w art. 5, przez ich rozcieńczanie lub mieszanie ze sobą, lub z innymi odpadami, substancjami lub materiałami, prowadzące do obniżenia początkowego stężenia substancji niebezpiecznych do poziomu niższego niż poziom określony dla odpadów niebezpiecznych
- mieszanie odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów, mieszanie odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne lub mieszanie odpadów niebezpiecznych z substancjami, materiałami lub przedmiotami, w tym rozcieńczanie substancji, o którym mowa w art. 21 ust. 1, lub mieszanie tych odpadów, wbrew warunkom, o których mowa w art. 21 ust. 2;
- zbieranie odpadów wbrew zakazom, o których mowa w art. 23 ust. 2 i 3
- zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia lub gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie odpadów, zezwoleniem na przetwarzanie odpadów lub zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów, o którym mowa w art. 41;
- prowadzenie działalności w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1, bez wymaganego wpisu do rejestru;
- dokonanie zrzutu olejów odpadowych do wód, gleby lub ziemi, wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 93;
- rozcieńczanie lub sporządzanie mieszanin odpadów ze sobą lub z innymi substancjami lub przedmiotami, o którym mowa w art. 122 ust. 3;
- wydobywanie odpadów, niezgodnie z przepisami, o których mowa w art. 143 ust. 2 i art. 144.

Opracował: mgr Jan Jankowski